

УДК 352.075

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОФІЛІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПОСАД ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В МІСЦЕВИХ ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Афанас'єва О.В.

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE PROFILES IN THE PUBLIC SERVICE LOCAL STATE ADMINISTRATIONS

Afanasieva O.

Розглянуто перспективи підготовки і затвердження профілів професійної компетентності посад державної служби та вимог до освітньо-кваліфікаційного рівня, напряму підготовки (спеціальності), досвіду роботи та інших вимог до рівня професійної компетентності кандидатів на відповідні посади в територіальні органи влади в контексті існуючих проблем щодо правового і структурно-функціонального забезпечення діяльності місцевих держадміністрацій.

Ключові слова: державна служба, профіль професійної компетентності посади державної служби, посада державної служби, місцева держадміністрація.

Постановка проблеми. Високий рівень професійної компетентності державних службовців є визначальним чинником стабільності інституту державної служби в цілому. У свою чергу ефективність розвитку громадянського суспільства й правової держави безпосередньо пов'язані з питаннями становлення державної служби, основою якої є професійний розвиток державних службовців місцевих органів виконавчої влади. Адміністративна реформа в Україні свідчить, що зміни в системі державного управління зачіпають цілий спектр управлінських проблем, які стосуються, зокрема, місцевих державних адміністрацій, що є основними суб'єктами державного управління на регіональному рівні.

У зв'язку з цим зростає роль державної служби у дослідженні професійного розвитку державних службовців місцевих органів виконавчої влади України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. При всій значущості питання професійного розвитку державних службовців місцевих органів виконавчої влади як фактора стабілізації державної служби України, на жаль, недостатньо опубліковано наукових праць, що досліджують цю проблематику, а тому вона вивчена ще не у повному обсязі. Це пояснюється тим, що, по-перше, державна служба як складова науки державного управління поділена між різними дисциплінами: соціологічною,

психологічною, юридичною, історичною та іншими науками. По-друге, ця галузь науки все ще деякою мірою залишається «закритою» для дослідження.

Необхідно зазначити, що питанням професійного розвитку державних службовців приділяли увагу такі вчені як: В. Б. Авер'янов, Г. В. Атаманчук, В. Г. Афанас'єва, В. Д. Бакуменко, Ю. П. Битяка, Н. Т. Гончарук, Д. І. Дзвінчука [100;101;102], Т. В. Мотренко, Н. Р. Нижник, О. Ю. Оболенський, В. М. Олуйко, С. М. Серьогін, В. В. Цветков та ін.

Результати аналізу наукової літератури свідчать, що у вітчизняних дослідженнях проблем професійного розвитку державних службовців місцевих органів виконавчої влади здебільшого переважає фрагментарний підхід, який не дає можливості проаналізувати багатоаспектність цих питань. У багатьох наукових працях спостерігаються істотні розбіжності у сприйнятті цих проблем. Вони не повною мірою розкривають сучасні особливості та недостатньо висвітлюють світовий досвід і можливості для проведення реформ.

Крім цього, слід зауважити, що у зв'язку із прийняттям нового **Закону України від № 4050-VI 17.11.2011** «Про державну службу» дослідження питань розвитку професійної компетентності державних службовців місцевих державних адміністрацій набуває особливої актуальності та практичної значущості.

Мета. Метою даної статті є з'ясування проблем і визначення перспектив впровадження профілів професійної компетентності посад державної служби в місцевих органах виконавчої влади.

Матеріали і результати дослідження. Перший етап новітньої адміністративної реформи, пов'язаний із прийняттям Указу Президента України від 09.12.2010 № 1085 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» [1], торкнувся лише центральних органів виконавчої влади і не стосувався питання реорганізації місцевих держадміністрацій. Відтак, організаційно-правові

засади їхньої діяльності, по суті, залишилися незмінними з усіма тими проблемами і недоліками структурно-функціонального забезпечення, що виникли з моменту створення зазначених органів і залишаються невирішеними дотепер.

Акцентуємо увагу лише на деяких з цих проблем і недоліків:

1. У формулюваннях завдань і функцій управлінь, відділів та інших структурних підрозділів місцевих держадміністрацій зустрічаються такі словосполучення абстрактного характеру, як: «бере участь...», «приймає участь...», «здійснює у межах своєї компетенції...», «проводить в установленому порядку...», «здійснює згідно із законодавством...», «разом з іншими органами забезпечує...» тощо. З точки зору вимог нормотворчої техніки такі формулювання у нормативно-правових актах є неприпустимі, оскільки вони не дають можливості отримати чітке уявлення про обсяг і межі компетенції суб'єкта державного управління, що, у свою чергу, сприяє створенню режиму безвідповідальності в діяльності територіальних органів влади та значно знижує ефективність надання адміністративних послуг.

2. Відсутність чітко визначених у чинному законодавстві механізмів реалізації деяких державно-управлінських функцій місцевими органами виконавчої влади, в тому числі їхньої окремими структурними підрозділами, або ж протиріччя підзаконних нормативно-правових актів нормам законів, тобто актам вищої юридичної сили.

3. Організаційні структури місцевих органів виконавчої влади є нерациональними, а використання штатної чисельності неефективним, здебільшого через те, що від 20 до 40% службовців (за нашими підрахунками) здійснюють суто допоміжні функції (юридичне супроводження, бухгалтерський облік, кадрова робота, матеріально-технічне та інформаційно-аналітичне забезпечення тощо), не пов'язані з основними напрямками діяльності зазначених органів влади, й на утримання цієї категорії працівників витрачається відповідно від 20 до 40% фонду оплати праці цих органів. Така ситуація обумовлена не в останню чергу наявністю статусу юридичної особи у підрозділів місцевих держадміністрацій.

Отже, наразі є необхідним проведення удосконалення структурно-функціональних засад діяльності місцевих органів виконавчої влади, що, напевне, стане предметом другого етапу адміністративної реформи.

Як вбачається із повідомлень представників державних структур, причетних до виконання цього актуального завдання, на сьогодні немає потрібної ясності ані щодо строків проведення адміністративного реформування територіальних органів влади України, ані стосовно стратегічного бачення ролі та місця місцевих держадміністрацій в системі державного управління.

Так, наприклад, 05.02.2011р. перший заступник начальника управління адміністрації Президента України з регіональної політики Євген Онопрієнко заявив: «К 2015 году мы от администраций выйдем на исполнительные комитеты всех уровней. Исполнительные органы будут только у советов. В Киеве в том числе... Глава государственной администрации должен от имени государства контролировать законность действий исполнительной власти, но никак ее не осуществлять» [2]. Водночас, міністр юстиції Олександр Лавринович зазначив, що «Наступний етап стосуватиметься реорганізації роботи територіальних органів виконавчої влади, у державі мають діяти вже чітко визначені напрямки реалізації повноважень усіх центральних органів влади, їхніх територіальних органів і місцевих державних адміністрацій... 2012 рік буде присвячений аналізу того, яким чином будуть функціонувати новоутворені чи реорганізовані органи виконавчої влади... Система цих органів та їхня чисельність будуть переглянуті відповідно до функцій, які потрібні для ефективної роботи територій та надання громадянам необхідних послуг. Після завершення цього етапу президенту буде представлений звіт і прийняті рішення щодо розподілу функцій територіальних органів влади» [3].

Така ситуація викликає неабияке занепокоєння у світлі необхідності термінового розроблення та впровадження, на виконання вимог Закону України від 17.11.2011 № 4050-VI «Про державну службу» [4], профілів професійної компетентності посад державної служби в місцевих органах виконавчої влади. Адже для фахівців у галузі державного управління є цілком зрозумілою та обставина, що якщо опрацювання та затвердження профілів професійної компетентності посад державної служби в місцевих держадміністраціях відбуватиметься за існуючого стану чинного законодавства у сфері діяльності цих органів, а також їхньої структури і функцій (до проведення II-го етапу адміністративної реформи), якість підготовки цих документів та ефективність їх подальшого практичного застосування після набрання зазначеним Законом чинності буде низькою.

Очевидним є те, що проведення адміністративного реформування територіальних органів влади після набрання чинності Законом України «Про державну службу» неодмінно потягне за собою необхідність повторного розроблення профілів професійної компетентності посад державної служби в зазначених органах, а це означає, що чинна наразі кампанія із підготовки відповідних профілів носить дещо формальний характер і свідчить про нерациональне витрачання часу та інших ресурсів державними органами, уповноваженими виконувати це завдання.

Висновки. Враховуючи викладене вище,

для забезпечення ефективнішої та якіснішої реалізації положень нового Закону України «Про державну службу», в частині затвердження профілів професійної компетентності посад державної служби, зокрема, вимог до освітньо-кваліфікаційного рівня, напряму підготовки (спеціальності), досвіду роботи та інших вимог до фахового рівня кандидатів на відповідні посади в місцеві органи виконавчої влади, вбачається доцільним здійснити такі заходи:

1. Провести комплексне функціональне обстеження обласних і районних держадміністрацій, їхніх апаратів та структурних підрозділів (на наше переконання проведення функціонального обстеження місцевих держадміністрацій є важливою передумовою і одним із визначальних чинників ефективного опрацювання профілів компетентності II – V груп посад державної служби у цих органах, насамперед, щодо чіткого та повного визначення в цих профілях вимог до змісту виконуваної за посадою роботи та, як наслідок, до рівня професійної компетентності особи).

2. За результатами функціонального обстеження обласних і районних держадміністрацій подати уповноваженим органам пропозиції і рекомендації щодо внесення змін і доповнень до чинного законодавства щодо вдосконалення структури і функцій місцевих держадміністрацій, зокрема, до затверджених Кабінетом Міністрів України типових положень про їхні управління, відділи та інші підрозділи.

3. За рішеннями голів обласних держадміністрацій створити на регіональному рівні робочі групи з числа найбільш компетентних працівників цих органів, в тому числі самостійних структурних підрозділів (а не лише службовців апарату обласних держадміністрацій), провідних науковців у галузі державного управління, представників громадськості для розроблення профілів професійної компетентності посад державної служби в територіальних органах влади.

Література

1. Указ Президента України від 09.12.2010 № 1085 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» // Офіційний вісник України. – 2010. – № 94. – Ст. 3334.

2. В Украине администрации заменят исполкомами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/rus/news/2011/02/4/5882592/view_print/

3. Лавринович розповів, коли розженуть частину місцевих чиновників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2011/07/12/6380942/>

4. Про державну службу [Електронний ресурс]: Закон України від № 4050-VI 17.11.2011. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4050-17/card6#Public>

References

1. Ukaz Prezidenta Ukrasny vid 09.12.2010 № 1085 «Pro optymizaciju systemy central'nyh orgsniv

vykonavchoi vlady» // oficijnyj visnyk Ukrainy. – 2010. – № 94. – st. 33-34.

2. V Ukraine administracii zamenjat ispolkomami [Elektronnyj resurs]. Rezhym dostypu <http://www.pravda.com.ua/rus/news/2011>

3. Lavrynovych rozpoviv, koly rozzhenyt' chastynu miscevyh chynovnykiv [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostypu: <http://www.pravda.com.ua/news/2011/07/12/6380942/>.

4. Zakon Ukrainy vid 17.11.2011 № 450-VI «Pro derzhavny sluzhby» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostypu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4050-17/card6#Public>

Афанасьева О.В. ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ВНЕДРЕНИЯ ПРОФИЛЕЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ В МЕСТНЫХ ОРГАНАХ ИСПОЛНИТЕЛЬНОЙ ВЛАСТИ

Рассмотрены перспективы подготовки и утверждения профилей профессиональной компетентности должностей государственной службы и требований к образовательно-квалификационному уровню направлению подготовки (специальности), опыту работы и других требований к уровню профессиональной компетентности кандидатов на соответствующие должности в территориальные органы власти в контексте существующих проблем правового и структурно-функционального обеспечения деятельности местных госадминистраций.

Ключевые слова: государственная служба, профиль профессиональной компетентности должностей государственной службы, должность государственной службы, местная госадминистрация.

Afanasieva O. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE PROFILES IN THE PUBLIC SERVICE LOCAL STATE ADMINISTRATIONS

The Article provides an overview of the prospects for preparation and approval of the professional competence profiles within positions in the public service. It also states the requirements for the educational and professional levels of preparation, work experience and other instructions for the professional competence of candidates assigned for the specific positions within local and regional authorities. Those requirements are addressed within the framework of primary issues of legal, structural and functional support for local state administrations.

Keywords: public service, the profile of professional competence, public service positions, the position of the public service, local state administrations.

Афанас'єва О.В. – слухачка магістратури державного управління Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Рецензент: Андрєєв С.О., кандидат наук з державного управління, доцент кафедри державної служби та управління Луганського національного університету ім. Т. Шевченка

Стаття подана 06.06.2013